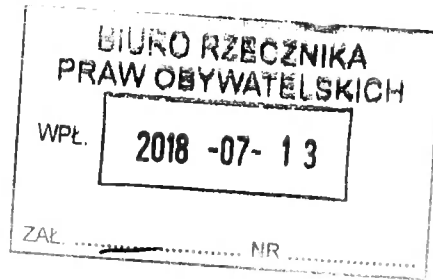

Warszawa, 5 lipca 2018 r.

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DPR.V.071.3.2018.EK

RPW/41556/2018 P
Data: 2018-07-13

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Stanisław Rzecznik

w odpowiedzi na pismo Pana Rzecznika z dnia 4 czerwca br. (znak: III.7042.26.2016.LN) dotyczące prawa do minimalnego wynagrodzenia, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce stanem prawnym, gwarancją minimalnego wynagrodzenia objęci są zarówno pracownicy (w rozumieniu Kodeksu pracy), jak również (od dnia 1 stycznia 2017 r.) osoby wykonujące pracę na podstawie określonych umów cywilnoprawnych – umów zlecenia (art. 734 Kodeksu cywilnego) oraz umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu (art. 750 Kodeksu cywilnego).

Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847, z późn. zm.), stanowiąc realizację art. 65 ust. 4 Konstytucji RP, określa pojęcie i tryb ustalania minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej dla ww. umów cywilnoprawnych.

Celem wprowadzenia minimalnej stawki godzinowej (na mocy ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1265, z późn. zm.) było przeciwdziałanie nadużywaniu umów cywilnoprawnych oraz ochrona osób otrzymujących wynagrodzenie na najniższym poziomie.

Prawem do otrzymywania minimalnej stawki godzinowej objęte zostały osoby fizyczne niewykonyjące działalności gospodarczej, a także tzw. „samozatrudnieni”, tj. osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą niezatrudniające pracowników lub niezawierające umów ze zleceniobiorcami, których działalność została zarejestrowana w Rzeczypospolitej Polskiej albo w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej lub państwem Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wyłączenia z obowiązku stosowania przepisów o minimalnej stawce godzinowej (określone w art. 8d ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę) wynikają ze specyfiki niektórych umów cywilnoprawnych.

Przepisów przedmiotowej ustawy nie stosuje się do umów, o których mowa w art. 734 i art. 750 Kodeksu cywilnego, jeżeli o miejscu i czasie wykonania zlecenia lub świadczenia usług decyduje przyjmujący zlecenie lub świadczący usługi i przysługuje mu wyłącznie

wynagrodzenie prowizyjne. Wyłączenie to dotyczy przypadków, w których zleceniobiorca samodzielnie ustala miejsce i czas realizacji zadań będących przedmiotem umowy, zachowując w tym zakresie pełną swobodę. Oprócz swobody decyzji o miejscu i czasie wykonania zlecenia lub świadczenia usługi elementem decydującym o wyłączeniu spod stosowania minimalnej stawki godzinowej jest sposób ustalania wynagrodzenia zleceniobiorcy. Wynagrodzenie musi być w całości uzależnione od rezultatu wykonania zlecenia lub świadczenia usług.

Ponadto z obowiązku stosowania przepisów o minimalnej stawce godzinowej wyłączono umowy cywilnoprawne zawierane w zakresie sprawowania w sposób ciągły całodobowej opieki nad osobami lub grupą osób, przy czym opieka ta jest uzasadniona ze względu na ich szczególne potrzeby w życiu codziennym czy też ze względu na korzystanie przez te osoby z wypoczynku w miejscu oddalonym od ich miejsca zamieszkania. Realizację ww. zadań trudno bowiem uznać jako świadczenie usług w przeliczeniu na konkretną liczbę godzin.

Zgodnie z intencją ustawodawcy, obowiązkiem zapewnienia minimalnej stawki godzinowej nie objęto również umów o dzieło (art. 627 Kodeksu cywilnego) ze względu na ich odmienny charakter prawny. Umowy zlecenia oraz umowy o świadczenie usług, podobnie jak umowy o pracę, są umowami starannego działania. Natomiast w przypadku umowy o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania określonego dzieła o charakterze materialnym lub niematerialnym – niezależnie od czasu oraz wysiłku, który w pracę nad nim zostanie włożony. Zatem treścią zobowiązania umowy o dzieło nie jest samo podjęcie i wykonywanie określonych czynności, co jest charakterystyczne dla umów starannego działania, ale osiągnięcie wyniku (rezultatu) określonego w umowie.

Przedstawiając powyższe pragnę podkreślić, że wprowadzenie minimalnej stawki godzinowej ma istotne znaczenie zarówno społeczne, jak i gospodarcze. W związku z tym funkcjonowanie nowych przepisów jest monitorowane przez Państwową Inspekcję Pracy. Organ ten, powołany do nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, poprzez odpowiednie zmiany w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, został upoważniony do sprawowania nadzoru nad prawidłowością stosowania przepisów dotyczących zapewnienia minimalnej stawki godzinowej. Zgodnie z informacją Głównego Inspektora Pracy – zawartą w opracowaniu pn. „Wypłata minimalnej stawki godzinowej wynagrodzenia na podstawie wyników kontroli Państwowej Inspekcji Pracy” – większość skontrolowanych w 2017 r. zleceniodawców prawidłowo stosowała przepisy dotyczące minimalnej stawki godzinowej.

Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw, po upływie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy Rada Ministrów przedstawi Sejmowi ocenę jej funkcjonowania. Ocena skuteczności zaproponowanych rozwiązań będzie podstawą do stosownego reagowania i ewentualnego podejmowania odpowiednich działań korygujących. Szczególnie istotne dla wypracowania optymalnych rozwiązań w tym zakresie będzie zaangażowanie partnerów społecznych współpracujących w ramach Rady Dialogu Społecznego.

Odnosząc się natomiast do kwestii umowy o pomocy przy zbiorach – umowa ta została wprowadzona do systemu prawnego ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy

o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 858). W pracach nad projektem przedmiotowej ustawy resortem wiodącym było Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z art. 91a znowelizowanej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336, z późn. zm.) przez przedmiotową umowę rolnik zobowiązany jest do zapłaty pomocnikowi rolnika umówionego wynagrodzenia za świadczoną pomoc. Wykonywanie czynności na podstawie umowy o pomocy przy zbiorach nie stanowi przy tym zatrudnienia w rozumieniu Kodeksu pracy (art. 91a ust. 4 ustawy).

Należy zauważyć, że minimalna stawka godzinowa nie ma zastosowania w odniesieniu do funkcjonujących w obrocie prawnym przepisów określających wynagrodzenie przysługujące na podstawie umów, które nie są umowami zlecenia, o których mowa w art. 734 Kodeksu cywilnego lub umowami o świadczenie usług, o których mowa w art. 750 Kodeksu cywilnego. Jak wskazano wyżej, obowiązkiem stosowania minimalnej stawki godzinowej zostały objęte jedynie określone umowy zlecenia oraz umowy o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu. W tym kontekście należy mieć w szczególności na uwadze przepis art. 750 Kodeksu cywilnego, który wskazuje, że przepisy o zleceniu stosuje się do takich umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami.

Jeżeli zatem regulacje zawarte w innych aktach prawnych, dzięki określeniu *essentialia negotii* umowy, tj. podstawowych praw i obowiązków stron umowy, pozwalają na stwierdzenie, że zawierana umowa nie ma charakteru umowy zlecenia, o której mowa w art. 734 Kodeksu cywilnego lub umowy o świadczenie usług, o której mowa w art. 750 Kodeksu cywilnego, to do umowy takiej nie stosuje się przepisów ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę określających obowiązek stosowania minimalnej stawki godzinowej.

W uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw projektodawca podkreślił, że ustawa wprowadzając umowę o pomocy przy zbiorach określa podstawowe prawa i obowiązki stron tej umowy, co pozwala na stwierdzenie, że zawierana umowa nie będzie miała charakteru umów cywilnoprawnych objętych stosowaniem minimalnej stawki godzinowej.

Z poważaniem
Stanisław Świed

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

DPR.V.071.3.2018.EK

Umowa z Poczta Polska S.A. ID nr 349623/W

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

ul. DŁUGA 23/25/---

WARSZAWA

SOLIDARNOSCI 77

260916-99853-1-R